

FESTYN CZESŁAWA SŁANI

Wielkim wydarzeniem kulturalnym można określić "festyn" wystawowy poświęcony twórczości sztycharskiej jednego z najznakomitszych grawerów znaków pocztowych na świecie, Polaka z pochodzenia, Czesława Słani, jaki odbył się w Jeleniej Górze w dniach 14 - 21 maja br.

14 maja w Galerii Biura Wystaw Artystycznych otwarto wystawę projektów, szkiców, rysunków, odbitek próbnych i prac prywatnych wykonanych na zamówienia różnych organizacji, pochodzących z kolekcji Jerzego Krysiaka ze Szwecji, pod nazwą: "Miniatury Czesława Słani". Ten najsłynniejszy grawer znaczków pocztowych na świecie urodzony w 1921 roku w Czeladzi koło Będzina, wykonał dotychczas ponad 850 znaczków dla Polski, Szwecji, Danii, Monaco, USA, Wielkiej Brytanii, Francji, Irlandii, poczty Narodów Zjednoczonych, San Marino, Islandii, Jamajki, Nowej Zelandii, Litwy, Łotwy, Estonii, Wysp Owczych, Grenlandii. Sztychował także banknoty dla Izraela, Urugwaju, Brazylii, Argentyny, Wenezueli, Belgii, Litwy i Kazachstanu.

Jego talent obudził się wcześniej, zanim nauczył się pisać i czytać, rysunek zawładnął jego światem. Miniaturowe rysunki oddawały rzeczywistość z dokładnością fotografii. W czasie okupacji niemieckiej podziemie szybko odkryło jego talent i wykorzystywało jego umiejętności przy fabrykowaniu niemieckich dokumentów. Po wojnie ukończył Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie, a jego pracą dyplomową był stalorytniczy projekt znaczka pocztowego upamiętniającego bitwę pod Grunwaldem według obrazu Jana Matejki. W latach 1951-56 wykonał dla Poczty Polskiej dwadzieścia dwa znaczki i czternaście projektów. Najbardziej z nich ceni sobie znaczki przedstawiające pomnik M. Kopernika i pomnik Bohaterów Getta w Warszawie.

Po opuszczeniu Polski w 1956 roku udał się do Szwecji, gdzie rozpoczął pracę jak zwykły emigrant w kuchni na ... poczcie w Sztokholmie.

W tym czasie, by nie wyjść z wprawy, wykonał miniaturowe prace w formie znaczka bez określenia kraju

Czesław Słania na tle reprodukcji obrazu Jana Matejki "Bitwa pod Grunwaldem".

i nominalu - "grawerunki" przedstawiające gwiazdy filmowe, znanych polityków i bokserów wagi ciężkiej. Dopiero w 1960 roku rozpoczął prace jako grawer znaczków szwedzkich. Talent Czesława Słania w połączeniu z jego pracowitością - z rylcem i lupą nie rozstaje się nawet na urlopie - przyczyniają się do napłynięcia zamówień od innych poczt.

Jego prace reprezentują najwyższy światowy poziom - sześć znaczków jego autorstwa zdobyło tytuły najpiękniejszych znaczków świata. Również w corocznych głosowaniach w Szwecji znaczki Słania zajmowały z reguły pierwsze miejsca - 12 z 19 nagrodzonych to prace Czesława Słania.

Technika pracy nad znaczkiem wykonywanym przy pomocy stalorytu nie zmienia się od lat i polega na tym, by na powierzchni kilku centymetrów kwadratowych, za pomocą różnej grubości kresek i kropek stworzyć skończoną kompozycję, oddać grę światła i kolorów. Słania chętnie eksperymentuje, posługując się jednocześnie każdą znaną metodą i technologią. Artysta szczególnie chętnie łączy dwa sposoby grawerowania - staloryt z metodą trawienia kwasem azotowym. Efekty tej działalności można było zobaczyć na wystawie, którą uświetnił swym przybyciem z Monako sam Czesław Słania. Uczestnicy wernisażu (nota bene nie mogący pomieścić się w galerii), wielbicielami znaczków stalorytniczych, którzy przybyli z całej Polski, mogli wysłuchać opowieści i anegdot artysty o drogach twórczych prowadzących od projektu do skończonej graficznej miniatury. Na wystawie pokazano m.in. jedną z nowszych prac - exlibris wykonany dla hrabiego Bernadotte. Okazało się także, że Czesław Słania dokładnie 49 lat temu był w Jeleniej Górze, kiedy to otrzymał, jako porucznik Wojska Polskiego, młyn i kilka hektarów ziemi w Pisarzowicach koło Lubania. W ten sposób Czesław Słania tym wyznaniem kolejnym raz zaskoczył znawców swej biografii, podobnie jak

to czynił umieszczając "tajnopisy" na znaczkach pocztowych, którymi były imiona i nazwiska najbliższych i przyjaciół. Napisy te można było odkryć dopiero pod ośmiokrotnym powiększeniem. W Galerii artysta podpisywał swoje prace, a w kolejce ustawiło się kilkadziesiąt osób.

W tym samym dniu Czesław Słania zwiedził także Okręgową Wystawę Filatelistyczną pn. "Miniatury Czesława Słania", zorganizowaną przez dorosłych i młodzieżowych filatelistów jeleniogórskich w sali Młodzieżowego Domu Kultury. Na wystawie znalazły się eksponaty filatelistyczne wystawców z Wrocławia, Olawy, Szczecina, Radomia, Lubawki, Karpacza i Jeleniej Góry. Do wysokiego poziomu wystawców - wielu z nich otrzymało za swe eksponaty medale złote i pozłacane - dołączyli także jeleniogórcy graficy i fotograficy: Marek Likszet, Marek Lercher, Janina Hobgarska, Ewa Andrzejewska, Wojciech Zawadzki, Piotr Komorowski oraz studenci Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych przekazując swe prace na nagrody dla wystawców. W ten sposób nawiązano do wysokiego poziomu obu wystaw, które odbyły się pod patronatem prezydenta Jeleniej Góry Marcina Zawily oraz pobytu Czesława Słania w naszym mieście. W MDK artysta wziął udział w drugim spotkaniu Ogólnopolskiego Klubu Zbieraczy Znaczków "Czesław Słania", a także w uznaniu zasług w popularyzowaniu jego prac oraz znaczków wykonanych techniką stalorytniczą, nadał Młodzieżowemu Kołu Filatelistycznemu MDK swe imię. Współorganizator wystawy, Rejonowy Urząd Poczty, wyśtosował okolicznościowy datownik pocztowy przedstawiający grawera podczas pracy.

Wystawom towarzyszyły starannie wydane katalogi przynoszące wiele informacji o działalności artystycznej sztycharza.

Tekst i fot.: JANUSZ MILEWSKI

LICENCJONOWANE STUDIO FILMOWE REGIONALNEGO CENTRUM KULTURY

58-500 Jelenia Góra, ul. Grodzka 16, tel. 265-73

OFERUJE:

realizacje filmów reportażowych, dokumentalnych, kronikarskich, rodzinnych i reklamowych (udźwiękowienie również w językach obcych),

montaż, udźwiękowienie, kopiowanie i wgrzywanie dźwięku do filmów amatorskich z wersjami obcojęzycznymi włącznie,

nagrywanie listów dźwiękowych z życzeniami, koncertów życzeń, z możliwością przekazania ich w jeleniogórskiej kablowej TV RELAX,

przepisywanie zapisu video w systemie NTSC na system PAL,

sprzedaż filmów o tematyce turystyczno krajoznawczej z regionu Karkonoszy. Kasyety do nabycia w sklepie plastyków Jelenia Góra, ul. Grodzka 16 (Baszta) i Centralnej Informacji Turystycznej w Jeleniej Górze.